

2023

Beleidsplan Sociaal Veilige school

Voorwoord

Hier ben ik
Het is goed dat ik er ben
Er zijn mensen die van mij
houden
Niet iedereen vindt mij aardig
Dat hoort zo
Ik luister wel naar kritiek.

Ik zeg wat ik voel en wat ik
denk.
Doet iemand vervelend tegen
mij
Dan haal ik mijn schouders
op. Jammer dan.
Doet iemand naar, dan doe ik
niet mee.

Ik gedraag me als een kanjer. Want ik ben een Kanjer.
(tekst diploma Kanjertraining)

Inleiding

In augustus 2015 dienen volgens de Nederlandse wet alle scholen een pestprotocol te hebben op basis van een goedgekeurd anti pestprogramma. Het Mozaïek werkt vanaf april 2018 met de Kanjertraining. Dit is door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) goedgekeurd als antipestprogramma. Het pestprotocol is een onderdeel van dit beleidsplan sociaal veilige school.

Op het Mozaïek is onze christelijke identiteit richtinggevend voor ons handelen. Onze normen en waarden zijn hierop gebaseerd. Een warm pedagogisch klimaat is de basis van onze school waarbij veiligheid de belangrijkste pijler is. Dit is dan ook de reden dat we in het schooljaar 2017-2018 zijn gestart met de kanjertraining. Alle leerkrachten worden geschoold in de kanjerafspraken en werkwijze.

De uitgangspunten, afspraken en werkwijze om te komen tot een sociaal veilige school staan beschreven in dit beleidsplan. Dit plan beschrijft hoe er preventief gewerkt wordt om sociaal onwenselijk gedrag te voorkomen en te bestrijden. Wanneer toch ongewenst gedrag optreedt en het gedrag hardnekkig blijkt te zijn, treedt een pestprotocol in werking. Dit protocol is er op gericht dat onwenselijk gedrag stopt. Het is curatief van karakter. Het leidt tot een stappenplan wat er toe moet leiden dat het ongewenste gedrag stopt. De stappen die dan worden gezet zijn in het pestprotocol beschreven.

Uitgangspunten van het beleidsplan sociaal veilige school en het pestprotocol zijn besproken met het team. Voordat het document is vastgesteld, is advies gevraagd aan de medezeggenschapsraad.

De visie van de school 'Wij leren de kinderen vorm en kleur te geven aan hun toekomst, waaraan ze zelf hun unieke steentje bijdragen' sluit goed aan bij de Kanjervisie.

Hoofdstuk 1.   Het Mozaïek; een sociaal veilige school

Ons streven is dat ieder veilig voelt zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Vanuit dit klimaat van vertrouwen wordt een kind, ouder en leerkracht gezien en gehoord. Er is oog voor de eigenheid van ieder kind. Ouders en leerkrachten werken samen om voor het kind een optimale leer- en speelplek te creëren. In een veilige school kan ieder zichzelf zijn, met de eigen unieke talenten en eigen gedrag met respect voor de ander.

De directie en de leerkrachten hebben een voorbeeldfunctie. Zij zien de sociale omgang als een proces waarin fouten gemaakt worden en samen geleerd wordt hoe fouten worden opgelost en hoe op een fatsoenlijke manier met elkaar wordt omgegaan.

1.1 . Wat verstaan we onder 'fatsoenlijk gedrag'

Het uitgangspunt bij Het Mozaïek is 'elk kind is uniek'. 'Ieder kind heeft het recht geaccepteerd te worden zoals het is. Elk kind dient met respect behandeld te worden. Dit betekent niet, dat het kind niet op zijn gedrag aangesproken mag worden. Het kind moet leren zich te gedragen binnen de waarden en normen van gezin, school en samenleving en verantwoordelijkheid te nemen voor zijn/haar eigen gedrag'. Uitgangspunt hierbij is het omgangsprotocol, dat gebaseerd is op respect, verantwoordelijkheid en samenwerking.

De volgende uitgangspunten van de Kanjertraining helpen bij het vormgeven van een sociaal veilig klimaat:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen, niemand speelt de baas
- We hebben plezier, niemand lacht een ander uit
- Iedereen doet mee, niemand doet zielig

1.2 Plagen of pesten:

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen:

*leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep)

*leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

2. De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Daarnaast wordt preventief de kanjertraining ingezet.

3. Als pesten optreedt, signaleren leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dit en nemen kunnen hierin duidelijk stelling.

4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak. Hierbij willen we verwijzen naar het pestprotocol beschreven in de bijlages.

1.3. De Kanjerafspraken

De Kanjertraining heeft een heldere aanpak die goed aansluit bij de doelstellingen van het onderwijs en de beleavingswereld van het kind.

De Kanjermethode heeft de volgende doelen die na een goed doorlopen programma kunnen worden bereikt:

- Leerlingen durven zichzelf te zijn
- Leerlingen voelen zich veilig
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken
- Leerlingen kunnen hun gevoelens onder woorden brengen
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen
- De leerkracht wordt gerespecteerd
- Pestproblemen worden hanteerbaar

Ook ondersteunt de Kanjertraining algemene opvoedingsnormen. De uitgangspunten worden gewaardeerd en erkend door de ouders. De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de kanjerafspraken anderzijds.

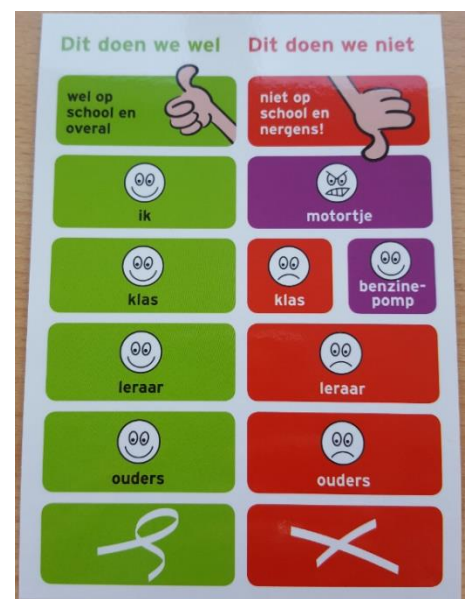
**We vertrouwen elkaar
We helpen elkaar
Niemand speelt de baas
Niemand lacht uit
Niemand is of blijft zielig.**

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

1.4. Hoe op te lossen

Op school willen we wekelijks een onderwerp in de klas aan de orde stellen. We gebruiken de kanjertraining hiervoor als uitgangspunt. Daarnaast gebruiken we de methode Kind Op Maandag en spelen we in op de actualiteit. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

1.5. Preventie

Met behulp van de kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken
2. Denk goed over jezelf en de ander
3. Pieker niet alleen, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders
4. Denk oplossingsgericht
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil
  - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling)
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan

1.6. De Kanjerpetten

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang wordt gehandeld vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer zo wordt gehandeld noemen we dat binnen de Kanjertraining iemand die een drager is van de witte pet. Iemand die zichzelf is, die te vertrouwen is en anderen vertrouwt. Kortom; zo iemand is een kanjer.

Een kanjer zijn kan op verschillende manieren. Jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan is de reactie vanuit een stoere manier. Iemand vertoont leiderschapsgedrag, geeft grenzen aan, maakt plannetjes en is ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een heel positieve en krachtige wijze gedragen.

Beleidsplan veilige school

Wanneer de witte pet (de wereld van vertrouwen) ondergeschikt wordt aan de zwarte pet, (de wereld van wantrouwen) dan zien we bazig gedrag. Er wordt geen rekening gehouden met een ander. Wat we dan zien is agressief en grensoverschrijdend gedrag, het geven van een grote mond. Zo iemand zich laat leiden door; het is winnen of verliezen, het is de baas zijn of knechtje, het is bepalen of bepaald worden. In kanjertermen wordt dat 'de pestvogel' genoemd.

Een kanjer in combinatie met de rode pet is vol levenslust, met een goed gevoel voor humor. Iemand die van gezelligheid houdt, optimistisch is en de kunst van het relativeren verstaat. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een heel positieve en opgewekte manier weten te reageren. Wanneer echter de witte pet (de wereld van vertrouwen) ondergeschikt wordt aan de rode pet, (de wereld van wantrouwen) dan wordt onverantwoordelijk, meeloop en clownesk gedrag zichtbaar. Iemand die grappig doet ten koste van anderen of meelacht met alles wat er gebeurt. De rode pet heeft als opvatting; het moet leuk zijn en je hoort er pas bij als je leuk wordt gevonden. In kanjertermen wordt dat ook wel 'het aapje' genoemd.

Een kanjer in combinatie met een gele pet is vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren. Wanneer de witte pet (de wereld van vertrouwen) ondergeschikt wordt aan de gele pet, (de wereld van wantrouwen) dan zien we kinderen die geen weerwoord hebben, stil en verlegen zijn. Ze voelen zichzelf zielig, slachtoffer. In kanjertermen wordt dat ook wel 'het konijntje' genoemd. De gele pet heeft opvattingen als; we moeten allemaal lief doen en vredig met elkaar omgaan.

1.7. Kanjeronderwerpen

Onderwerpen die bij de Kanjertraining aan de orde komen zijn:

- Jezelf voorstellen/jezelf presenteren
- Iets aardigs zeggen en met een compliment weten om te gaan
- Met gevoelens van jezelf en met de gevoelens van de ander weten om te gaan
- Ja/nee kunnen zeggen. JA als je iets prettig vindt, NEE als je iets vervelend vindt
- Je mening vertellen (maar niet altijd)
- Een ander durven vertrouwen en te vertrouwen zijn
- Samenwerken
- Vriendschappen: goede vrienden, onderhouden vriendschap, kwijtraken vrienden
- De kunst van vragen stellen/belangstelling tonen. Probeer een ander te begrijpen
- Kritiek durven en kunnen geven en te ontvangen. Voordeel doen ontvangen kritiek
- De kunst van antwoord geven/vertellen. Laat je begrijpen door een ander
- Zelfvertrouwen, zelfrespect, trots zijn
- Leren stoppen met treiteren
- Uit slachtofferrollen stappen en het heft in eigen handen nemen

1.8. Sociale Media binnen de Kanjertraining

In de Kanjertraining wordt in groep 8 uitdrukkelijk aandacht besteed aan internet gebruik. In hoofdstuk 6 in de Kanjertraining komt feitelijk alles aan de orde wat met social media te maken heeft: Whatsapp gesprekken, twitter en internetsites. Net als met andere onderwerpen, worden de kinderen actief betrokken door voorbeelden uit te spelen, situaties te bespreken en samen afspraken te maken over omgang met elkaar via social media.

Jongeren hebben op dit moment meer verstand van internet dan veel ouderen. Er is feitelijk al een generatiekloof op dit gebied tussen 10-jarigen en 20-jarigen. Opvallend is het gegeven dat jongeren goed zijn in het gebruik van social media, maar niet goed weten hoe het werkelijk in elkaar steekt. Hierbij hebben ze hulp nodig van elkaar en van volwassenen.

De sociale interacties op social media verschillen feitelijk niet veel van de face tot face interacties. Zo kunnen we de oplossingsstrategieën die in eerdere jaren geleerd zijn om met sociale situaties om te gaan, vertalen naar de manier waarop kinderen met social media om gaan. Bijvoorbeeld: geen benzine geven om escalatie te voorkomen ofwel stoppen met een negatief Whatsapp gesprek. Op social media flappen emotionele reacties er gemakkelijk uit. Weinig zelfbeheersing, veel emotie komen in hoog tempo langs. De ongeremde mens komt naar boven. Hiermee moet worden omgegaan.

Bijvoorbeeld door je zelf te leren beheersen: de vraag wie is de baas over jou: je mobiel of jijzelf?

In het hoofdstuk over social media in de Kanjertraining worden kinderen eraan herinnerd dat:

- zelfbeheersing een groot goed is in het gebruik van social media
- je niet altijd weet van wie een bericht afkomstig is
- dat niet alles kan op internet
- dat er een oplossing is als je wordt lastig gevallen op internet
- dat er afspraken zijn te maken voor goed gebruik van internet
- dat je hulp kan vragen aan een ander

De Kanjertraining is van mening dat ruzies vanuit Whatsapp groepen of internet uiteindelijk in de klas terechtkomen. Dus de school (samen met ouders en kind) zal hierin iets moeten doen. In gesprek met elkaar en het bespreken van situatie en het maken van afspraken biedt hierin ondersteuning.

1.9. Inzet Kanjertraining op Het Mozaïek

Wekelijks kanjerlessen

Vanaf groep 1 t/m groep 8 krijgen de kinderen wekelijks een Kanjerles. Hierbij wordt de methode gevolgd zoals deze is ontwikkeld. Middels verhalen, gesprek, oefeningen en rollenspellen komen onderstaande sociale onderwerpen aan de orde.

Specifieke kanjerkringen

Inzetten kanjerkringen of oefeningen om een goede leer- en speelomgeving te creëren. Specifiek bij pestgedrag in de groep, beheersing kunnen opbrengen of omgaan met boosheid.

Intervisie

Leerkrachten hebben tijdens de collegiale consultatie, op gestructureerde wijze uitwisseling.

Klassenbezoeken

Jaarlijks zijn er mogelijkheden voor klassenbezoeken om van en met elkaar te leren. De kijkwijzer bestaat uit drie onderdelen waarvan een deel speciaal gericht is op het sociale klimaat.

Betrekken ouders

We betrekken ouders bij de kanjertraining. Dit begint al bij de intake. Daarnaast gebruiken we de nieuwsbrief en ouderavonden om ouders te informeren. Het betrekken van ouders bij het pedagogisch klimaat in de school wordt gestimuleerd.

1.10 Kanjercoördinator

Annemiek van der Veen

1.11 Sociaal Leerling volg systeem

Twee maal per jaar vult de leerkracht Kanvas in (Kanjervolg- en adviesstelsel), waarbij gekeken wordt naar opvallende scores van leerlingen of samenstelling in de groep. Leerlingen vanaf groep 6 vullen tevens een leerlingen vragenlijst in en een sociogram. De uitslagen per groep worden besproken in de groepsbespreking met de intern begeleider.

Beleidsplan veilige school

Hoofdstuk 2

Wat mag u van Het Mozaïek verwachten

2.1. Wat u mag verwachten van de leerkrachten op school?

Voorbeeldgedrag

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "een goed voorbeeld doet goed volgen." U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur* (= directief: duidelijk, helder en grens stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Voorbeeldreactie van leerkracht op excuus van kinderen voor wangedrag.

Reactie kind: Maar hij/zij daagt mij uit!

Juf/meester: Je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind Ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen.

Juf/meester: Je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt, dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: Maar hij/zij deed het ook bij mij.

Juf/meester: Natuurlijk hoeft hij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan zeg je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. En gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. En die weten van wanten. Daar mag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben?

Juf/meester: Ik ben niet van plan om slecht over je te denken. Maar ik ben ook een soort scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd:

als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

2.2. Voorbeeld gedrag van ouders:

Op het Mozaïek spreken ouders met respect over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school. Binnen onze school hanteren wij een omgangsprotocol. Dit protocol bestaat uit drie basisregels, die bij naleving meehelpen aan het in stand houden van een veilig klimaat en die de basis zijn voor alle regels en afspraken binnen de school. Zij beschrijven de waarden, die de achtergrond vormen voor de omgang met elkaar binnen onze school. Onze school staat voor *respect*, *verantwoordelijkheid* en *samenwerking*. Deze drie basisregels worden in ons omgangsprotocol nader toegelicht (zie bijlage 1).

2.3. Aanpak Kanjertraining

a. Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar "het kan er behoorlijk brutaal uitkomen." Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten (en) ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen. In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend, Wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een "maatje", een "buddy"). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met de buddy/maatje iets anders doen.

Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware "benzine" aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

b. Gedragstips voor ouders.

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de "niet-pester" van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de "dader". Ouders uiten hun ongenoegen op facebook, op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijdt. Het vraagt uitzonderlijk veel talent van de school in de communicatie met ouders om deze vorm van samenspanning te pareren. Het vergt een specifieke aanpak. We volstaan in dit kader met de verwijzing naar de website waar gedragstips voor ouders worden gegeven (zie <http://Kanjerttraining.nl/informatie-voor-http://kanjerttraining.nl/informatie-voor-ouders/pestenouders/pesten>).

2.4. Correctie manieren van de leerkracht op school

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. "Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier."

Actie die nu moet worden ondernomen:

Contact opnemen binnen de organisatie met een van de volgende personen: directeur, intern begeleider, bouwcoördinator, of ander persoon op school die vanuit "de lijn" (=hiërarchie) kan ondersteunen en bijstaan.

Contact opnemen met de ouder(s) van dit kind. Proberen ter plekke telefonisch of door middel van directe afspraak met de ouders te overleggen hoe nu verder te handelen. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (Ja of Nee), ondersteunen.

Zolang de ouders **niet** op school zijn geweest **wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd**. Dat kan bijvoorbeeld in een opvangklas, of iets dergelijks. Kern van deze laatste aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling.

Reactiemogelijkheid 1 van de ouder

"Nee, natuurlijk ondersteunen wij dat niet."

Dan wordt een afspraak gemaakt met de ouders met het doel gezamenlijk tot een oplossing te komen, waarin het gedrag van het kind zich niet meer voordoet.

Reactiemogelijkheid 2 van de ouder

"Ja, u moest eens weten wat een idiote moeder die jongen heeft waar mijn kind het op heeft gemunt." (=Ik vind het goed wat mijn zoon doet.)

Ouders worden duidelijk gemaakt dat deze manier van reageren niet op prijs wordt gesteld.

Voorbeeld:

Leerkracht: "Begrijp ik hiermee dat u het goed vindt dat uw kind deze jongen zo treitert?"

Ouder: "U moest eens weten wat een rare moeder die jongen heeft. En zijn die andere leerlingen soms heilig?"

Leerkracht: "Bedoelt u te zeggen dat u het gedrag van uw zoon/dochter goedkeurt?" Ouder: "Nee, dat niet, maar die leerling heeft een heel rare moeder, ik kan u verhalen vertellen, dat wilt u niet weten!"

Leerkracht: "Zoals u spreekt lijkt u het gedrag van uw zoon/dochter niet af te keuren. Ik heb u niet uitgenodigd om kwaad te spreken over een moeder. Wat vindt u ervan dat uw kind een andere leerling het leven zuur maakt?"

Het moet hoe dan ook duidelijk zijn dat er geen enkel excuus is voor wangedrag.

Hoofdstuk 3 De rol van de ouders

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

3.1. De praktijk

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden. "Val ons niet lastig met gezeur over ons kind. Ons kind mag zijn zoals het is!"

3.2. Tips voor ouders:

1. Ook mijn kind kan doen als de zwarte, rode of gele pet. Ook mijn kind kan pesten.
2. Ook mijn kind kan worden gepest.
3. Ik neem het probleem serieus.
4. Ik raak niet in paniek.
5. Ik straf niet fysiek en ga niet "uit mijn dak" als ik hoor dat mijn kind vaak doet als de zwarte pet.
6. Ik probeer er achter te komen wat mogelijke oorzaken kunnen zijn van het gedrag van mijn kind.
7. Ik vraag mij af:
  - Voelt mijn kind zich veilig thuis?
  - Voelt mijn kind zich veilig op school?
  - Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
  - Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort?
  - Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
  - Welke t.v.-programma's kijkt mijn kind allemaal?
  - Wat doet mijn kind allemaal op internet?
  - Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?
8. Ik besteed extra aandacht aan mijn kind.
9. Ik corrigeer agressieve buien.
10. Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan.
11. Ik overleg met de school, ik ga niet zelf ingrijpen.
12. Ik bied hulp aan mijn kind.
13. Ik lees boeken over pesten en/of vraag informatie op.
14. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of als de school dat aangeeft.

3.3. Oplossingsgericht gesprek met ouders

Het gesprek met de ouder wordt oplossingsgericht gevoerd. En voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande zijn omschreven. Als de ouder van mening is dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller, want die kan geen les geven; ten opzichte van dat kind, want die doet altijd vervelend, heeft een rare moeder... enz.) wordt de leerling uit de klas gehaald. We noemen dit de eerste verwijdering. Tijdens de verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas.

Terugplaatsing is afhankelijk van het idee die de ouders en het verwijderde kind erop nahouden namelijk: ik heb het recht mij te misdragen. Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt, waaraan de ouders meewerken en kan kind worden teruggeplaatst. Als dat niet mogelijk is (de ouders en de leerling zijn van mening dat het zich mag misdragen omdat...), dan wordt de leerling minimaal twee groepen hoger in een andere groep geplaatst. Een leerling uit groep 5, komt bijvoorbeeld terecht in groep 7 of 8. Negatief gedrag wordt genegeerd door de leerkracht en de nieuwe groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan normale gedragsregels. Begrijpt de leerling dat het zich moet houden aan de gedragsregels van de school, dan kan het worden teruggeplaatst naar de eigen groep. Leerlingen uit groep 7 en 8 komen bij lagere groepen, of krijgen na schooltijd uitleg over het te maken schoolwerk dat zij thuis maken.

Bij herhaling van wangedrag gaat de school over tot definitieve verwijdering (zie protocol schorsing en verwijdering bijlage)

3.4 De Anti-Pestcoördinator

Op onze school hebben wij een anti-pestcoördinator. Annemiek van der Veen is het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met pesten. Aan het begin van het schooljaar zullen de leerkrachten dit aan hun klas meedelen. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Annemiek zal samen met de betreffende leerling(en), de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende leerkracht(en) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zal zij als pestcoördinator vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt en het aanspreekpunt blijven. Zij is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school; zij houdt zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair onderwijs, zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet. Zij is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol. Zij zal er voor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school. Eens in het jaar zal zij het anti-pestprotocol op een teamvergadering op de agenda zetten; dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen. Wilt u in overleg treden met de pestcoördinator dan kan dit mondeling, na het maken van een afspraak, of schriftelijk.

3.5 Rol van de intern begeleider

De intern begeleider is onder verantwoordelijkheid van de directeur belast met de uitvoering van de kwaliteitszorg binnen de uitgangspunten en beleidslijnen van het geformuleerde beleid. De rol van intern begeleider binnen het sociale veiligheidsplan is dan ook zeer groot. Bij de groepsbesprekingen worden de leerlingen besproken en delen de leerkrachten de zorgen. De intern begeleider analyseert de problemen en denkt mee naar oplossingen. Daarnaast is de intern begeleider verantwoordelijk voor de begeleiding en professionalisering van de leraren, ook op het gebied van het pedagogisch handelen. Naast de anti-pestcoördinator is ook de intern begeleider het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft rondom de sociale ontwikkeling. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Er zijn diverse momenten van overleg tussen de anti-pestcoördinator en de intern begeleider om de leerlingen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.

Hoofdstuk 4 Regels en afspraken

4.1. De Kanjerregels

In elke groep hangt een poster met daarop de Kanjerregels. De regels worden elke Kanjerles herhaald en zijn geïntegreerd in ons dagelijks onderwijs

4.2 De smileyposter

In elke groep hangt de poster met de smileys waarop zichtbaar is welk gedrag we van elkaar verwachten

Dit doen we wel

Meer weten?
Kijk dan op onze website www.kanjertraining.nl
e-mail: info@kanjertraining.nl • telefoon: (036) 548 94 05

Dit doen we niet

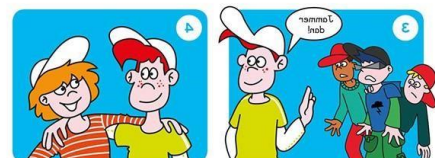

Kanjertrainingen

4.3. In de school hangen de regels van de pestposter. Dit wordt in de klassen besproken. Op de poster wordt beschreven wat een kind moet zeggen en doen wanneer hij/zij gepest wordt:

1. Zeg dat je het niet leuk vindt.
2. Gaat het door?
3. Ga iets anders doen.
4. Stap naar je maatje of jouw maatje stapt naar jou.
5. Gaat het door?
6. Ga naar je juf of meester; die grijpt in.

4.4. Klassenafspraken

Aan het begin van elk schooljaar wanneer we werken aan de gouden weken, maken de groepsleerkrachten samen met de leerlingen zogenaamde klassenregels. Deze worden zichtbaar opgehangen op een poster die door alle leerlingen ondertekend dient te worden. Deze afspraken volgen uit de lessen vanuit de Kanjertraining.

Formulier "Vaststelling van pestprotocol"

School: CBS Het Mozaïek
Adres: Acaciahage 17
Postcode: 9501 WD
Plaats: Stadskanaal

Verklaring

Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het van 2023 tot 2027 geldende pestprotocol van deze school vastgesteld.

Namens het bevoegd gezag

Naam: Margreet Mulder
Functie: Directeur
Plaats: Stadskanaal
Datum: Juni 2023

Handtekening

Verklaring

Het verklaart de medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het van 2023 tot 2027 geldende pestprotocol van deze school.

Namens het medezeggenschapsraad

Naam:
Functie: Voorzitter oudergeleding MR
Plaats: Stadskanaal
Datum: 2023

Naam:
Functie: Personeelsgeleding MR
Plaats: Stadskanaal
Datum: 2023

Handtekening

Handtekening

Bijlage 1: Omgangsprotocol

OMGANGSPROTOCOL 'Leren doe je samen'

Door het team en de MR is het volgende omgangsprotocol vastgesteld.

Onze school is een school die vorm en kleur wil geven aan een toekomst waar je zelf je unieke steentje aan zult bijdragen. We handelen vanuit een Christelijke levensovertuiging.

Binnen de school zijn regels en afspraken die gelden voor iedereen. Hiermee geven we duidelijkheid over omgangsvormen en betrokkenheid. Daarnaast zijn er groepsspecifieke regels, die leerkrachten en kinderen samen hebben afgesproken.

Hieronder staan drie basisregels, die bij naleving meehelpen aan het in stand houden van een veilig klimaat en die de basis zijn voor alle regels en afspraken binnen de school. Zij beschrijven de waarden, die de achtergrond vormen voor de omgang met elkaar binnen onze school. Onze school staat voor **RESPECT, VERANTWOORDELIJKHEID** en **SAMENWERKING**.

Wij, kinderen, ouders en leerkrachten hebben als taak deze regels in de omgang met elkaar tot uiting te laten komen.

RESPECT

Respect is het accepteren en omgaan met verschillen tussen mensen, het 'anders' zijn. Respect benadrukt de gelijkwaardigheid tussen alle mensen, óndanks of juist dānkzij de verschillen. Respect is een proces waarbij iedereen actief betrokken is. We staan open voor de ander en waarderen verschillen tussen mensen, om ook zelf respect te ontvangen.

Wij, de kinderen, ouders en leerkrachten hebben in de eerste plaats respect voor elkaar, elkaars eigendommen, onze omgeving en onszelf.

VERANTWOORDELIJKHEID

Verantwoordelijkheid is accepteren wat gedaan **kan en moet** worden en dat zo goed mogelijk doen. Wij, de kinderen, ouders en leerkrachten zijn verantwoordelijk voor ons eigen gedrag en voor de afspraken die wij samen maken.

SAMENWERKING

Samenwerken is het werken aan een gemeenschappelijk doel door met elkaar te overleggen en samen naar oplossingen te zoeken. Wij, de kinderen, ouders en leerkrachten streven in onze samenwerking naar een goed evenwicht tussen geven en nemen, met respect voor onszelf en de ander.

Bijlage 2: Het 3-stappenplan

HET 3-STAPPENPLAN

Allereerst is de bedoeling dat wordt voorkomen dat kinderen te vaak uit de groep worden verwijderd. We hebben als school de opdracht, om alle vormen van verzuim, ook schorsing en verwijdering van school, terug te dringen. Eén van de speerpunten van Passend Onderwijs is namelijk het voorkomen van thuiszittende leerlingen. Zowel de school als de ouders hebben een belangrijke taak in de aanpak van ongewenst gedrag in de groep.

Van de leerkracht wordt verwacht dat hij het kind ècht ziet, hoort en begrijpt. De leerkracht gaat uit van het positieve en vertrouwt erop dat het kind juist het goede wil zoeken voor zichzelf en voor anderen. De poster van de Kanjertraining met de smileys is hierbij belangrijk. Van de leerkracht wordt verwacht dat hij/zij onmacht en onwil uit elkaar kan houden.

Toch kan het gebeuren dat een kind een time-out in de klas of buiten de klas nodig heeft. Er zal dan eerst een time-out in de klas of buiten de klas worden aangeboden. Indien dit niet helpt, dan gaat de leerkracht over op het 3-stappenplan.

TIME-OUT IN DE KLAS:

In eerste instantie wordt bij storend gedrag de time-out plek in de klas gebruikt. Dit is een werkplek voor in de klas waar het kind alleen verder kan werken. Elke leerkracht zorgt ervoor dat hij/zij zo'n time-out plek in de klas heeft.

TIME-OUT BUITEN DE KLAS OF IN EEN ANDERE GROEP

Indien het 3-stappenplan wordt ingezet en de leerling stap 3 heeft gekregen, wordt een time-out buiten de klas gegeven.

Het kind wordt hiermee duidelijk te verstaan gegeven dat herhaaldelijk storend gedrag in de groep, niet wordt geaccepteerd. Het kind kan er ook uitgestuurd worden vanwege brutaal of pestgedrag. Het kind wordt naar de klas gestuurd waar de leerkracht mee heeft afgesproken.

GROEP 1 T/M 5:

Kinderen uit groep 1 t/m 5 krijgen eigen werk mee. De ouders worden altijd telefonisch op de hoogte gebracht van het feit dat een kind stap 3 heeft gekregen en uit de klas is gestuurd. De ouders worden op school uitgenodigd en er volgt een gesprek met ouders en het kind. Er worden afspraken gemaakt over het gedrag van het kind. Mogelijk is het nodig om nog apart met de ouders te praten, zodat er op school en thuis wordt gewerkt aan het voorkomen van herhaling van het gedrag.

GROEP 6 T/M 8:

Kinderen uit groep 6, 7 en 8 krijgen het Kanjerformulier mee. Met dit formulier kan het kind reflecteren op zijn of haar gedrag. De leerkracht heeft, voordat het kind terug gaat naar de klas, een gesprek met het kind over wat er is opgeschreven op het formulier. Er worden afspraken gemaakt, die door de leerkracht op het formulier worden geschreven. De ouders worden telefonisch op de hoogte gebracht en uitgenodigd voor een gesprek, waarbij het kind aanwezig is. Het formulier en de afspraken worden met het kind en de ouders besproken.

De ouders tekenen vervolgens het formulier voor gezien. Mogelijk is er een gesprek met de ouders apart nodig, zodat er op school en thuis wordt gewerkt aan het voorkomen van herhaling van het gedrag.

FYSIEK OF ZEER BRUTAAL GEDRAG:

Bij fysiek geweld of zeer brutaal grensoverschrijdend gedrag wordt onmiddellijk overgegaan op stap 3. Zie verder hierboven 'Time-out in een andere klas'.

UITVOERING VAN HET 3-STAPPENPLAN:

STAP 1

Je houdt je niet aan de regels (Bewustwording):

Ik/wij heb(ben) er last van dat...

Concreet benoemen: Dit is wat je doet en dat is het (negatieve) gevolg (voor anderen)-> bijv. 'Je stoort andere kinderen, daardoor kunnen ze niet rustig doorwerken.' 'Heb je dat zelf in de gaten? En is het wat je wil?' ▪ Bij **NEE**: fijn! Dat willen wij hier op school ook niet. Kun je er zelf mee stoppen?

→ ja: kind laat gewenste gedrag zien

→ nee: welke hulp heb je nodig zodat het gaat lukken?

▪ Bij **JA** (is het wat je wil?): vervolg stap 3: dan kies je ervoor om de klas uit te gaan

STAP 2

Je gaat toch door met ongewenste gedrag van stap 1 (Herhaling van stap 1): Ik/wij hebben last van je.

Heb je dat zelf in de gaten?

Je weet nu wat er van je verwacht wordt.

Wil je er nu mee stoppen? **JA** : kind laat gewenste gedrag zien.

NEE: vervolg stap 3: dan kies je ervoor om de klas uit te gaan

STAP 3

Verwijdering uit de groep:

Het kind krijgt werk mee en werkt verder in een andere, van tevoren afgesproken, twee jaar hogere groep (onder in de roedel). Uitzondering: groep 1 naar groep 2 en groep 7 en 8 gaan naar een lage groep uit de middenbouw.

HOE LANG GAAT EEN KIND DE GROEP UIT:

Sancties kunnen zijn: een ½ uur, 1 uur, een dagdeel of een hele dag de klas uit. Dat is afhankelijk van het kind, de leeftijd, de situatie en de ernst van het gedrag.

HOE VERDER:

Nadat de leerkracht vaker met de ouders heeft gesproken en het kind, herhaaldelijk in negatief gedrag blijft vervallen, wordt er overlegd met de intern begeleider en/of de directie. Er zal dan worden gekeken of het kind meer onderzoek nodig heeft om zijn of haar gedrag te reguleren.

Ook zal er worden gekeken wat de leerkracht in de klas kan doen om ervoor te zorgen dat het kind in de groep positief gedrag laat zien.

BELANGRIJKE AFSPRAKEN:

Altijd als een kind uit de klas gestuurd wordt, worden de ouders hiervan telefonisch op de hoogte gesteld en er wordt een afspraak met de ouders gemaakt.

In ParnasSys worden het gedrag van het kind, de reden van verwijdering uit de groep, evenals de afspraken met de ouders, duidelijk en concreet omschreven.

Bijlage 3   PESTPROTOCOL

Doel van het pestprotocol:

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Plagen of pesten

Het verschil:

Iemand van zijn fiets aftrekken: dat kan plagen zijn. Maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de ene iets onaardigs, een volgende keer is het een ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Bovendien duurt het nooit echt lang. Door elkaar te plagen leer je zelfs om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten kan beginnen als een spelletje, als iets leuk om te doen. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt hem/haar niet terug te plagen, een grapje te maken of onverschillig te blijven. Degene die gepest wordt, wordt heel erg bang en verdrietig en voelt zich hulpeloos. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop, ze lachen wanneer de pester iets gemeens doet maar durven zelf niets te doen.

Pesten is bedreigend en het gebeurt niet zomaar een keer, maar iedere dag weer, soms een jaar of langer achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende en gemene manier. De pestkop misbruikt zijn macht.

Meestal hebben de pestende kinderen niet in de gaten hoe afschuwelijk het pesten is voor degene die gepest wordt. Terwijl het gepeste kind vreselijk bang is voor de pauze of niet op straat durft spelen, ziet de pester het als een lolletje. Pesten lijkt dus op plagen maar er zijn grote verschillen.

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op onze scholen.

Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze scholen serieus aan pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

VOORWAARDEN

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen:

*leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep)

*leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

2. De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

3. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET:

- De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.
- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

HOE WILLEN WIJ DAAR MEE OMGAAN?

- Op school willen we wekelijks een onderwerp in de kring aan de orde stellen.
- Onderwerpen als:
  - veiligheid
  - omgaan met elkaar
  - rollen in een groep
  - aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals:
  - spreekbeurten
  - rollenspelen
  - regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar
  - groepsopdrachten.
  - weerbaarheidstraining
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis, de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken.
  - Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot

Beleidsplan veilige school

- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Gemeenschappelijke afspraken.

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- je mag niet klikken, maar.....
- als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer en veiligheid in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

REGELS DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN:

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.

6. Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
7. Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen. Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. Niet aan spullen van een ander zitten.
11. Luisteren naar elkaar.
12. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen.
13. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
14. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
15. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

Bovenstaande regels gelden op school en daarbuiten.

Toevoeging:

Elk van onze scholen heeft zijn eigen regels die voor het grootste deel met de bovenstaande regels overeenkomen.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. (zie consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties).

Herhaaldelijk pestgedrag wordt in ParnasSys genoteerd, met de toedracht. Bij de derde melding worden de ouders op de hoogte gebracht van het pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

CONSEQUENTIES VAN PESTGEDRAG

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten.

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest, of de gepeste of medeleerlingen komen het melden.
Wanneer stap 1 t/m 4 geen positief resultaat opleveren voor de gepeste, worden de onderstaande sancties gehanteerd:

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases: afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag.

FASE 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording van wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.
(zie hiervoor het protocol – toelaten, schorsen en verwijderen leerlingen)

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten? Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie, die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien, dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen. Bijvoorbeeld naar school brengen of zeggen: "Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen". Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- In gesprek gaan. Zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school. Wij houden ons aan deze regel: straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Het kind leren niet meteen kwaad te reageren, maar leren beheersen, de "stop-eerst-nadenken-houding" of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school. Elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind. Wat is de oorzaak van het pesten?*
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp. Sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

*Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie;
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt;

ADVIEZEN AAN DE OUDERS:

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 3 : Schorsing en verwijdering van leerlingen

Het aannamebeleid van de scholen is conform de wet- en regelgeving van Passend Onderwijs en de richtlijnen vanuit het Samenwerkingsverband Passend onderwijs.

Schorsing

Schorsing van een leerling is aan de orde wanneer de schoolleiding bij ernstig wangedrag van een leerling onmiddellijk moet optreden en er tijd nodig is voor het zoeken van een oplossing. Ernstig wangedrag kan bijvoorbeeld zijn: mishandeling, diefstal of het herhaald negeren van een schoolregel.

Het bevoegd gezag (het toezichthoudend bestuur dat deze taak gemandateerd heeft aan de algemeen directeur) kan een leerling met opgave van reden schorsen voor ten hoogste één week.

Schorsing vindt nooit plaats zonder overleg door de directeur met de leerling, de ouders en de groepsleerkracht.

Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt. Vermeld wordt: de reden van de schorsing, de aanvang en de tijdsduur, en eventuele andere maatregelen.

De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat een leerachterstand wordt opgelopen.

Tenslotte stelt de algemeen directeur de onderwijsinspectie van de schorsing, voor een periode langer dan één dag, schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Verwijdering

Verwijdering van een leerling door het bevoegd gezag (het toezichthoudend bestuur dat deze taak gemandateerd heeft aan de algemeen directeur) kan slechts plaatsvinden in het uiterste geval. Verwijdering kan alleen plaatsvinden als er sprake is van ernstig wangedrag, een onherstelbaar verstoorde relatie tussen leerling/school en ouder/school en de rust en/of veiligheid op school ernstig wordt verstoord.

De volgende procedure wordt gevolgd:

- de algemeen directeur treedt in overleg met de onderwijsinspectie en informeert de leerplichtambtenaar van de betreffende gemeente;

de algemeen directeur neemt een voorgenomen besluit tot verwijdering;

- vanaf het moment dat ouders zijn geïnformeerd zal de school zich aantoonbaar 8 weken lang inspannen om een andere school te vinden;
- de ouders ontvangen een gemotiveerd schriftelijk het voorgenomen besluit waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk bezwaar aan te tekenen;
- indien ouders bezwaar maken hoort de algemeen directeur hen over dit bezwaarschrift;

Beleidsplan veilige school

- als na 8 weken geen andere school gevonden is, neemt de algemeen directeur een definitief besluit;
- de algemeen directeur meldt het definitieve besluit tot verwijdering van de leerling onmiddellijk aan de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie;
- de school houdt een dossier bij, waarin opgenomen is welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om ze op te lossen om verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich in ieder geval een schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling, waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als het wangedrag aanhoudt. De beslissing tot verwijdering van een leerling moet immers een eventuele rechtelijke toets kunnen doorstaan.

Geschillencommissie Passend Onderwijs

Per 1 augustus 2014 is er een Tijdelijke Geschillencommissie Toelating en Verwijdering gekomen, kortweg Geschillencommissie Passend Onderwijs. Aan deze commissie kunnen ouders geschillen voorleggen over de weigering tot toelating en de verwijdering van elke leerling. Zie voor meer informatie de folders over de Geschillencommissie Passend Onderwijs voor ouders en besturen op www.onderwijsgeschillen.nl

Bijlage 4: Folder Kanjertraining

De Kanjerregels gelden voor iedereen die meedoet aan de training. Zowel kinderen, ouders als de trainers.

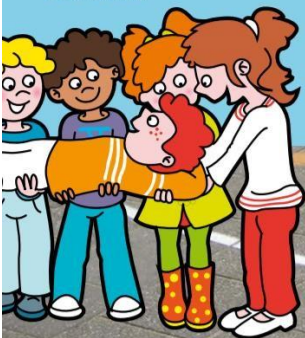
De Kanjertraining leert kinderen en ouders respectvol met zichzelf, elkaar en hun omgeving om te gaan. Bij eventuele problemen wordt er gezocht naar een passende oplossing.

De ouder-kindtraining
Onze praktijk biedt de Kanjertraining aan in de vorm van een ouder-kindtraining. Hierin gaan kinderen samen met hun ouders aan slag, om zich sociaal-emotioneel sterker te maken en te werken aan aspecten waar ze in hun omgang met anderen tegenaan lopen. Het is de intensieve betrokkenheid van de ouders die de Kanjertraining onderscheidt van de meeste andere sociale vaardigheidstrainingen.

Kanjer trainingen

Voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect

Kanjer trainingen

www.kanjertraining.nl
info@kanjertraining.nl
(036) 548 94 05

Op onze school werken we met de Kanjertraining. In deze folder vindt u informatie over de inhoud en hoe wij er in de klassen mee werken. Daarnaast verwijzen wij u graag naar de website www.kanjertraining.nl

Waarom de Kanjertraining?

Kinderen verlangen een schoolgemeenschap, waar ze zichzelf kunnen zijn, zonder gepest of uitgelachen te worden. De Kanjertraining geeft kinderen handvatten voor sociale situaties. De kerndoelen zijn terug te vinden in de tekst van het Kanjerdiploma:

- Hier ben ik
- Het is goed dat ik er ben
- Ik ben te vertrouwen
- Ik help
- Ik speel niet de baas
- Ik lach niet uit
- Doet iemand expres naar, dan denk ik: Bekijk het maar!
- Ik gedraag mij als een kanjer, want ik ben een kanjer

Wat leren kinderen bij de Kanjertraining?

- Jezelf voorstellen/presenteren
- Iets aardigs zeggen
- Met gevoelens van jezelf en de ander kunnen omgaan
- Een compliment geven en ontvangen
- Ja en Nee kunnen zeggen
- Ja als je iets prettig vindt en Nee als je iets vervelend vindt
- Je mening durven geven zonder iemand te kwetsen
- Een ander durven vertrouwen en zelf te vertrouwen zijn
- Samenwerken
- Vriendschappen onderhouden
- Vragen stellen, belangstelling tonen
- Proberen de ander te begrijpen
- Kritiek durven geven en ontvangen
- Zelfvertrouwen/zelfrespect krijgen
- Leren stoppen met treiteren
- Uit een slachtofferrol stappen

De vier gedragstypen in de Kanjertraining

De vier gedragstypen van de Kanjertraining. Kinderen gedragen zich verschillend in bepaalde situaties. De meeste kinderen zijn te vertrouwen. Ze zijn vriendelijk, behulpzaam, en op een leuke manier grappig of stoer. Maar het kan ook doorslaan. Dan gedragen kinderen zich te meegaand uit angst; lachen elkaar uit, of doen vervelend stoer. Aan de jongste kinderen wordt het als volgt uitgelegd:

De tijger (witte pet) is zichzelf, te vertrouwen, vriendelijk, behulpzaam en op een leuke manier grappig en stoer.

Het konijn (gele pet) doet zielig, trekt zich terug en doet bang.

Het aapje (de rode pet) lacht uit, loopt mee, doet als een uitslover en maakt theater.

De vlerk (de zwarte pet) daagt uit, pest, zoekt ruzie, speelt de baas.

KANJERFORMULIER

Het Mozaïek is een KANJERSCHOOL

Naam : _____

Groep : _____

Datum : _____ dag - _____ - _____ - 2018

A. Schrijf alle Kanjerafspraken op:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

B. Wat ging er mis in de groep?

C. Welke pet had je toen op? _____

D. Hoe zag je gedrag eruit?

E. Was het jouw bedoeling om je niet aan de Kanjerafspraken te houden? JA / NEE want:

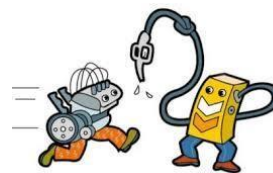

F. Je weet wat er wordt bedoeld met motor en benzinepomp gedrag.

- Was jij de **motor**? JA / NEE

Vertel hoe je gedrag eruit zag:

- Was jij de **benzinepomp**? JA / NEE Vertel hoe je gedrag eruit zag:

- Hoe voelde dat voor jou?

- Hoe denk je dat het voelde voor het kind, de andere kinderen, de juf of de meester?

G. Welke combinatie van petten zou jij voortaan kiezen?

- ☐ Wit met zwarte pet = aardig en stoer
- ☐ Wit met rode pet = aardig en humoristisch
- ☐ Wit met gele pet = aardig en rustig

H. Wil je graag te vertrouwen zijn, samenwerken en je aan de regels houden? JA / NEE Hoe laat je dat zien met de pet die je hebt gekozen?

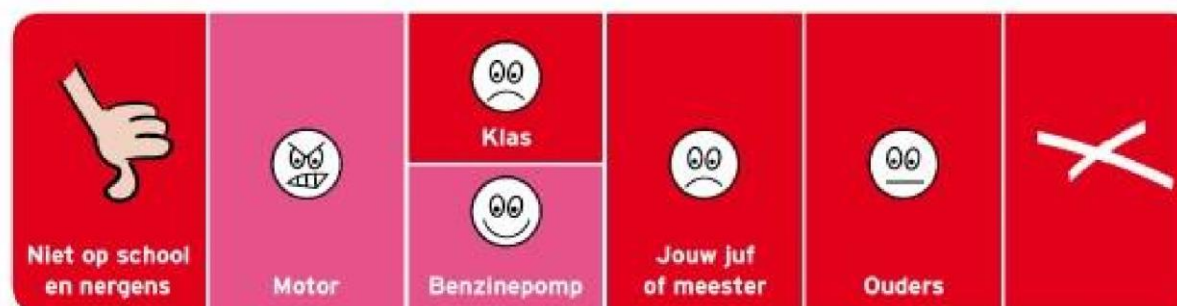

Dit doen we wel

Dit doen we niet

I. Wat vind je van de onderstaande stelling:

'Op het Mozaïek' zoeken we altijd naar oplossingen die goed zijn voor kinderen, ouders, leerkrachten, de school en de buurt.'

Ik ben het hiermee **EENS / ONEENS** want:

KUN jij voortaan naar de juf/meester luisteren in de klas, de gang, de gymzaal, het speelplein en in de buurt? **JA / NEE** want:

J. WIL jij je voortaan naar bovenstaande stelling gedragen in de klas, de gangen, de gymzaal, het schoolplein en in de buurt? **JA / NEE** want:

De leerkracht komt jou ophalen. Daarna heb je een gesprek over wat je hebt opgeschreven.

Opmerking(en) van juf/meester

Als je van de leerkracht weer de klas in mag, omdat je belooft dat je weer te vertrouwen bent, kunt samenwerken en je aan de regels kunt houden, dan zet je je handtekening onder het formulier.

Naam:

Handtekening:

Naam ouder:

Handtekening ouder:
